

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษารายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ โดยมีขอบเขตการศึกษาและวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาและขอบเขตประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความสอดคล้องและความแตกต่างของรายการบัญชีที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงิน นโยบายทางการเงินที่บริษัทจดทะเบียนเลือกใช้ โดยเลือกทำการศึกษาในรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 50 จากงบการเงินรายปีและหมายเหตุประกอบงบการเงินของแต่ละบริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2549 ซึ่งมีมาตรฐานการบัญชีและข้อกำหนดที่บังคับใช้สำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยตรง โดยเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 1) การเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 50
 - 1.1) การศึกษาการเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันแต่ละบริษัทในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม
 - 1.2) ตัวอย่างการเปรียบเทียบการเปิดเผยรายการระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทที่เกี่ยวข้อง
- 2) การวิเคราะห์แนวโน้มรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 50
- 3) การวิเคราะห์การกำหนดราคาโอนของบริษัทจดทะเบียน

1.2 ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในการนำมาคำนวณดัชนีกลุ่ม 50 หลักทรัพย์ระหว่าง 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันในงบการเงินรายปีของแต่ละบริษัทในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2549 ทั้งหมดจำนวน 50 บริษัท ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2550: ออนไลน์)

1.3 ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือก

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างในส่วนของการศึกษาเนื้อหาการเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการเปิดเผยรายการของบริษัทจดทะเบียนทั้ง 50 บริษัทออกเป็น 7 กลุ่มอุตสาหกรรมตามการจัดประเภทอุตสาหกรรมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทที่เกี่ยวข้อง พบว่า บริษัทที่เกี่ยวข้องกันกับบริษัทในกลุ่ม SET 50 ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 118 บริษัท ผู้ศึกษาจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่อยู่ภายใต้กลุ่มอุตสาหกรรม 3 อันดับแรกที่มีกำไรสูงสุดในงวด 6 เดือนแรกของปี 2551 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551: ออนไลน์) ซึ่งได้รับความสนใจจากนักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน 3 อุตสาหกรรมนั้น คือ อุตสาหกรรมพลังงาน อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 5 บริษัทกรณีตัวอย่าง ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน), บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน), บริษัท แลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

2. วิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบความสอดคล้องและความแตกต่างเพื่อวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกันในการประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจหรือเป็นสัญญาณเตือนภัยสำหรับผู้ใช้งบการเงินหรือนักลงทุน โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อกำหนด ระเบียบข้อบังคับ และแนวทางในการปฏิบัติจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 47 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน การเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การกำหนดราคาโอนตามหลักเกณฑ์กรมสรรพากร รวมทั้งข้อบังคับและประกาศที่เกี่ยวข้อง หนังสือ วารสาร ข่าวสารเชิงเศรษฐกิจ บทความทางวิชาการ และสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 50 รวมถึงข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในแต่ละรอบปีของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการต่างๆ ในประเทศไทย

2.2 ศึกษาจากการเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งแสดงในงบการเงินรายปีและหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 50 จำนวน 7 กลุ่มอุตสาหกรรมหรือทั้งหมด 50 บริษัท ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยผ่านระบบสืบค้นข้อมูล

ออนไลน์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบและวิเคราะห์แนวโน้มจากข้อมูลรายการทางบัญชีและรายละเอียดของโครงสร้างทางการเงินของรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งแต่ละบริษัทได้เปิดเผยข้อมูล ดังต่อไปนี้

- การเปิดเผยข้อมูลความสัมพันธ์ ลักษณะความสัมพันธ์ และรายละเอียดของบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกันของแต่ละบริษัทตามที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดไว้
- รายการที่มีสาระสำคัญจากรายการที่เกี่ยวข้องกันในงบการเงินรายปีของแต่ละบริษัท เช่น การซื้อ-ขายระหว่างกัน, การให้และรับบริการระหว่างกัน, การเช่าและให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างกัน, การให้และรับความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างกัน เป็นต้น
- นโยบายทางการเงินบัญชีเกี่ยวกับการตั้งราคาหรือราคาโอนระหว่างกัน การคิดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมของรายการที่เกี่ยวข้องกันจากหมายเหตุประกอบงบการเงินรายปีของแต่ละบริษัท
- ข้อมูลที่สำคัญในแต่ละรอบปี ซึ่งมีผลกระทบต่อฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของแต่ละบริษัทจากหมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เช่น ภาระผูกพัน, การปรับโครงสร้างหนี้, การปรับโครงสร้างทางธุรกิจ, รวมไปถึงการเพิ่มทุนโดยการออกจำหน่ายหุ้นทุน เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้ประโยชน์จากข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน ประกอบกับสารสนเทศทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือสามารถช่วยให้การพิจารณาและตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบโดยจัดวางข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน รวมถึงเลือกหมวดหมู่ในการวิเคราะห์เพื่อให้ง่ายต่อการอธิบายรายการที่อาจได้รับผลกระทบจากการที่บริษัทมีรายการบัญชีที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งก่อให้เกิดรายการที่ผิดปกติจากมาตรฐานทางการเงินบัญชีและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ศึกษาเลือกใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

3.1 เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) เนื่องจากข้อมูลในส่วนแรกของเนื้อหาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีของทุกบริษัทในกลุ่ม SET 50 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) เพื่อเป็นการจัดหมวดหมู่ข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ เปรียบเทียบและตีความในส่วนของคุณสมบัติและความแตกต่างของแต่ละรายการ

3.2 เทคนิคการวิเคราะห์สารสนเทศทางการเงิน (Financial Analysis) เป็นการนำข้อมูลอีกส่วนซึ่งเป็นตัวเลขทางการเงินที่ได้จากรายการบัญชีรายการที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งเปิดเผยในหมายเหตุ

ประกอบงบการเงินของแต่ละบริษัทนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเพื่อให้ง่ายต่อการอธิบาย แนวโน้มและทิศทางของรายการ จึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์สารสนเทศทางการเงินดังต่อไปนี้ (กฤษฎา เสกตระกูล, 2547: Online)

3.2.1 การวิเคราะห์แนวดิ่ง (Common Size Analysis) เป็นการแปลงค่าตัวเลขของรายการที่เกี่ยวข้องกันในงบการเงินให้อยู่ในรูปอัตราส่วนร้อยละและนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อความสะดวกในการเปรียบเทียบเพราะการดูตัวเลขในรูปแบบของเม็ดเงินซึ่งมีตัวเลขจำนวนมากและมีจำนวนหลายรายการทำให้ยากต่อการเปรียบเทียบกับปีก่อนและกับบริษัทอื่น ดังนั้นเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงผู้ศึกษาจึงคัดเลือกและจัดประเภทเฉพาะข้อมูลที่มีลักษณะสำคัญของรายการที่เกี่ยวข้องกันเท่านั้น รวมทั้งคำนึงถึงรายการที่ต้องนำไปใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วย ซึ่งข้อมูลจากในงบคุณนั้นจะคำนวณว่ารายการแต่ละรายการในงบคุณเป็นร้อยละเท่าใดของสินทรัพย์รวมหรือหนี้สินและทุนเพื่อศึกษาองค์ประกอบและโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์และแหล่งทุน ส่วนในงบกำไรขาดทุนจะคำนวณว่าแต่ละรายการเป็นร้อยละเท่าใดของยอดขายเพื่อเป็นการศึกษาโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงของรายได้และค่าใช้จ่าย

3.2.2 การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบในรายการระหว่างกันหลายๆ ปีตามแนวนอนโดยนำผลค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์แนวดิ่งมาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือถดถอยของรายการดังกล่าวในระยะเวลาที่ผ่านมาทำให้เห็นการเจริญเติบโต หรืออัตราการเพิ่ม และการลดของแต่ละรายการก่อนนำไปทำการวิเคราะห์ขั้นต่อไป เนื่องจากหากประมาณการโดยอ้างอิงเฉพาะค่าเฉลี่ยในอดีตของบริษัทเพียงอย่างเดียวโดยละเลยการพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมาอาจทำให้การวิเคราะห์ผิดพลาด

3.2.3 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) เป็นกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของกิจการ โดยประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทในด้านต่างๆ ประกอบด้วยความสามารถในการทำกำไร ความมีประสิทธิภาพและความเสี่ยง แม้ว่าการวิเคราะห์จะเป็นการใช้ข้อมูลในอดีต แต่เป้าหมายของการวิเคราะห์คือ ความเข้าใจบริษัทอย่างถ่องแท้เพื่อนักลงทุนสามารถสรุปผลประกอบการตัดสินใจและคาดการณ์ผลการดำเนินงานในปัจจุบันและอนาคตได้ ผู้ศึกษาจึงนำผลจากการวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกันในงบการเงินมาเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์โดยใช้อัตราส่วนในการวิเคราะห์เชิงสรุปผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัทที่อาจสะท้อนภาพความสัมพันธ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางตรงกันข้ามกับแนวโน้มของรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทในกลุ่ม SET 50 ดังกล่าว โดยมีเครื่องมือ ดังนี้

- อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร เป็นการวัดว่า สินทรัพย์รวมของกิจการก่อให้เกิดกำไรได้มากน้อยแค่ไหน โดยใช้อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ Return on Asset หรือ ROA ซึ่งอัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นผลตอบแทนจากการลงทุนหรือผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์สามารถใช้ควบคุมการดำเนินงานหรือวางแผนเกี่ยวกับสินทรัพย์และกำไรเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่กำหนดไว้และการลงทุนในสินทรัพย์จะมีประโยชน์ต่อเมื่อบริษัทสามารถใช้สินทรัพย์ที่ลงทุนเพื่อให้ก่อเกิดกำไรสูงสุด แต่ถ้าบริษัทลงทุนเพิ่มแต่ไม่มีกำไรจากสินทรัพย์ที่ลงทุนถือว่าการตัดสินใจไม่ถูกต้องและเหมาะสม หากอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าบริษัทได้รับผลตอบแทนจากสินทรัพย์สูงเช่นกัน มีการควบคุมค่าใช้จ่ายได้ดีและเกิดกำไรจากการใช้สินทรัพย์ดี และเพื่อให้ทราบว่า บริษัทจดทะเบียนมีความสามารถในการทำกำไรในอดีตอย่างไร และมีแนวโน้มการทำกำไรได้มากขึ้นหรือไม่

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

- อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ แสดงถึง โครงสร้างเงินทุนของบริษัทว่าประกอบไปด้วยหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นเท่าใด สามารถสะท้อนถึงภาระหนี้สินของกิจการ โดยใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น Debt to Equity Ratio เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าเงินที่ธุรกิจใช้ในการดำเนินงานนั้นได้มาจากแหล่งภายนอกเท่าใดเมื่อเทียบกับเงินทุนที่ได้จากเจ้าของ โดยใช้เงินทุนจากการกู้ยืมหรือจากส่วนทุนของกิจการเอง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าใช้เงินทุนจากเจ้าหนี้มาก บริษัทมีภาระหนี้สูง ทำให้เห็นว่าบริษัทอาจมีความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะความเสี่ยงทางการเงินและโอกาสที่จะหาเงินทุนหรือความสามารถในการกู้ยืมจากเจ้าหนี้จะลดน้อยลงไปด้วย

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E Ratio)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

- การบริหารเงินทุนหมุนเวียน เป็นการประเมินสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการ โดยใช้อัตราส่วนหมุนเวียน Current Ratio เป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน เพื่อแสดงว่ามีสินทรัพย์หมุนเวียนคิดกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งเป็นดัชนีชี้ให้เห็นสภาพคล่องหรือความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นและประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนของกิจการ หากอัตราส่วนสูงแสดงว่าบริษัทมีสภาพคล่องดี แต่อย่างไรก็ตามหากอัตราส่วนนี้สูงมากเกินไป อาจจะเป็นไปได้ว่าบริษัทมีการถือสินทรัพย์หมุนเวียนไว้มากเกินไป

ความจำเป็นโดยเฉพาะเงินสดในมือซึ่งควรจะนำไปลงทุนหรือทำการอื่นใดเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดมากกว่าการถือไว้เฉยๆ

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

- กำไรต่อหุ้น (Earning Per Shares) เป็นข้อมูลสำคัญที่ผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจ ซึ่งแสดงในส่วนสุดท้ายของงบกำไรขาดทุนต่อจากรายการกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิทำให้ผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนทราบว่ากำไรที่บริษัทดำเนินกิจการนั้นมีผลกระทบต่อหุ้นที่ถืออยู่เป็นจำนวนประมาณหุ้นละเท่าใด และใช้ในการวิเคราะห์หัดัดความสามารถในการทำกำไรของบริษัท โดยมาจากกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายและชำระแล้วซึ่งส่วนใหญ่การคำนวณโดยทั่วไปจะเป็นกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานและบริษัทได้เปิดเผยกำไรต่อหุ้นไว้ในส่วนของงบการเงินรายปีเพื่อสำหรับเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและนักลงทุนต่อไป

$$\text{กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (Earning Per Shares)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ/ขาดทุนสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$$

3.2.4 สมมติฐานในการวิเคราะห์ เนื่องจากการปรับตัวของรายการทางบัญชีในแต่ละรายการเป็นส่วนที่มีผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินดังกล่าว ประกอบไปด้วยรายการค้าที่เกิดขึ้นกับบริษัทหรือบุคคลภายนอกและรายการที่เกิดขึ้นกับบริษัทหรือบุคคลเกี่ยวข้องกัน ซึ่งสามารถพิจารณาหารายการที่ผิดปกติได้ ผู้ศึกษาจึง ตั้งสมมติฐานจากการปรับตัวของอัตราส่วนทางการเงิน

3.2.5 การตีความ การวิเคราะห์ และสรุปผลข้อมูลทางการเงิน เป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์งบการเงินมาจัดให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมวิเคราะห์และคำนวณรายการต่างๆ โดยใช้เครื่องมือทางการเงินในการอ่านและแปลความ เพื่อดึงประเด็นที่สำคัญของบริษัท มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลภายนอก ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท การเปรียบเทียบและวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทกับอัตราส่วนของเศรษฐกิจจะทำให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานของธุรกิจนั้น และการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของบริษัทในอดีตก็ควรนำไปเปรียบเทียบกับค่าอัตราส่วนแนวโน้มของธุรกิจและเศรษฐกิจในอดีตเช่นกัน รวมถึงนโยบายทางการบัญชีของรายการที่เกี่ยวข้องกันของแต่ละบริษัท เนื่องจากความแตกต่างของอุตสาหกรรมและการดำเนินงานของแต่ละบริษัทจำเป็นต้องมีการเลือกวิธีการบันทึกบัญชีและนโยบายทางการบัญชีให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน

ตารางที่ 3.1 แสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและการตั้งสมมติฐานจากรายการที่เกี่ยวข้องกัน

ประเภทของอัตราส่วน	อัตราส่วนทางการเงิน	ความหมาย	การตั้งสมมติฐานรายการที่เกี่ยวข้องกัน
1. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร	อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ $ROA = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	แสดงถึงผลตอบแทนจากการลงทุนหรือการใช้สินทรัพย์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนตามที่มีการวางแผนไว้ หากอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าบริษัทได้รับผลตอบแทนจากสินทรัพย์สูง มีการควบคุมค่าใช้จ่ายให้เกิดกำไร	อัตราส่วน ROA เพิ่มแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิ (รายได้เพิ่มหรือต้นทุนในการขายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลด) รวมทั้งการลดลงของสินทรัพย์รวม (สินทรัพย์หมุนเวียนและไม่หมุนเวียนลดลง)
2. อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น $D/E \text{ Ratio} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$	แสดงถึงโครงสร้างเงินทุนของบริษัทว่าประกอบด้วยหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นเท่าใด สะท้อนถึงภาระหนี้สินของกิจการว่าเงินทุนที่กิจการใช้ในการดำเนินงานมาจากเงินทุนที่ได้จากเจ้าของหรือจากการกู้ยืม หากอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการใช้เงินทุนจากเจ้าหนี้มาก มีภาระหนี้สูง ทำให้มีความเสี่ยงในการดำเนินงาน	อัตราส่วน D/E Ratio เพิ่มแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของหนี้สินรวม (หนี้สินหมุนเวียนและไม่หมุนเวียนเพิ่มขึ้น) และการลดลงของส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทุน

ตารางที่ 3.1 แสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและการตั้งสมมติฐานจากรายการที่เกี่ยวข้องกัน (ต่อ)

ประเภทของอัตราส่วน	อัตราส่วนทางการเงิน	ความหมาย	การตั้งสมมติฐานรายการที่เกี่ยวข้องกัน
3. อัตราส่วนการประเมินสภาพคล่อง	อัตราส่วนหมุนเวียน $\text{Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$	เป็นดัชนีชี้ให้เห็นสภาพคล่องหรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นและประสิทธิภาพการบริหารเงินทุน หากอัตราส่วนสูงแสดงว่าบริษัทมีสภาพคล่องดี แต่หากมีสูงมากเกินไปแสดงว่าบริษัทอาจมีการถือสินทรัพย์หมุนเวียนไว้มากเกินความจำเป็น	อัตราส่วน Current Ratio เพิ่มแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น ลูกหนี้ เงินให้กู้ยืมระยะสั้น รายได้ค้างรับ เป็นต้น หรือการลดลงของหนี้สินหมุนเวียน เช่น เจ้าหนี้ เงินกู้ยืมระยะสั้น ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น
4. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร	กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน $\text{EPS} = \frac{\text{กำไร/ขาดทุนสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$	เป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้ทราบถึงขีดความสามารถในการทำกำไรของบริษัท และผลกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธินั้นมีผลกระทบต่อหุ้นที่ถืออยู่ของผู้ถือหุ้นหรือความต้องการซื้อของนักลงทุนเป็นหุ้นละเท่าใด	กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานเพิ่มแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิ(รายได้เพิ่มและต้นทุนในการขายหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง) และการลดลงของจำนวนหุ้นสามัญ เช่น การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นสามัญ